

מעדני אשר

גיליון שנ"ג
(שנה ח')
פרשת יתרו תשע"א

י"ל ע"י
מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תכל יוצאים לזכותו של
הרב ברוך נן מרים ומרת שיינדל מלכה בת היה פייגא

איך אכלו אהרן וכל זקני ישראל עם יתרו הרי זה היה יום כיפור שאסור באכילה?

בפרשתו י"ח י"ב ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכול לחם עם חותן
משה לפני האלוקים.

ובפסוק י"ג ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם.

וברש"י בשם המדרש שזה היה מוצאי יום כפורים יוצא דזה
שאכלו עם חותן משה היה ביום כיפור

יש להקשות: איך היה מותר לאהרן ולזקני ישראל לאכול ביום
כיפור, הרי כבר ניתנה תורה א"כ איך אכלו, כך מקשה במושב זקנים
לבעל התוס', וכן הרמב"ן, וכן הרא"ם, וכן בתורת משה בפרשתו.

איכא כמה תרוצים:

א. אין הכונה מחרת ממש יום אחד אחר יום הכפורים, רק יש
מחרת לאחר זמן כמו כי ישאלך בנך מחר, וכונת הפסוק
דאחר יום הכפורים איזה ימים ישב לשפוט את העם,
והקרבת הקרבנות והסעודה היה אחר יום הכפורים קודם
המחרתו שישב לשפוט את העם, כך תירץ הרמב"ן.

אבל הרא"ם תמה עליו וז"ל ואינו מחזור, שאין מלת
"ממחרת" כמלת מחר הנאמר על מחר ממש ועל הזמן
שאחריו, כמו דכתוב שמות י"ג, י"ג "כי ישאלך בנך מחר" דאין
הכונה למחר ממש, אבל מלת "ממחרת" אינה נאמרת רק על
מחרתו ממש.

ועוד: שמלשון ספרי ששנו "מוצאי יום הכפורים היה", למדנו
שלמחרת יום הכפורים ממש היה, כי מלת "מוצאי" בכל
מקום לא נמצא רק על היום הראשון הבא אחריו, כמו
מוצאי שבתות ומוצאי ימים טובים ומוצאי יום הכפורים,
שאינן אלא הלילה הראשון שאחריהם. ולפי פירושו של
הרמב"ן ז"ל יהיה לשון המכילתא חולק עם לשון ספרי, ואין
לומר זה, כל שכן שמלת "ממחרת" גם כן מורה על מחרת
ממש, כמלת מוצאי.

ועוד: שאי אפשר לומר שמשה רבינו עליו השלום עכב שעה
אחת מלהודיע משפטי ה' ותורותיו אשר צווה בהן להודיען.

ב. הרי מצינו שאכלו ביום הכפורים כשנבנה הבית, כדאיתא
בגמ' מועד קטן ט' ע"א וקל וחומר ביום שהוריד התורה והלוחות,
שמוותר לאכול, כך תירץ הרא"ם בפרשתו.

אבל הטורי זהב בספרו דברי דוד בפרשתו דחה תרוץ זה: דהא בגמ'
מו"ק ט' ע"א משמע שלמה היה ראוי באמת ראוי לעונש על זה,
דאיתא התם דמחל להם על מה שאכלו ביום כיפור, חזינן
דהיה צריכים כפרה על זה.

ועוד הקשה על תרוץ זה: דאצל שלמה לא קיבלו התענית
עליהם בהכנסת היום, משא"כ כאן דבהכנסת היום לא היו
יודעים שיבא משה למחר ובודאי קבלו עליהם והאיך אכלו
אח"כ.

ג. לא יתכן לומר שעשו צום כפור באותה שנה, שעדיין לא נצטוו
בו ישראל, רק אחר רדתו מן ההר, שירידתו היה ביום
הכפורים עצמו, כך תירץ הרא"ם, וכן בגור אריה.

אבל הט"ז מקשה על זה: דאע"ג דלא נצטוו עדיין מ"מ לא
גרע מהאבות שקיימו כל התורה עד שלא ניתנה, וא"כ בודאי
משה ואהרן קיימו התורה עד שלא ניתנה.

ד. הם אכלו במוצאי יום כפורים, ואתי שפיר ויהי מיום המחרת
וישב לשפוט את העם, כך תירץ הטורי זהב בספרו דברי דוד.

ה. כיון שירד משה ביום הכפורים ולא קיבלו התענית מאתמול
לא התענו בשנה היא ואכלו בו עם חותן משה, ומשום הכי
לא אכל משה רבינו ע"ה עמהם כי הוא קיבל תענית מבערב
והתענה, כך תירץ החתם סופר.

אבל בספר וידבר משה מהגאון רבי משה פולק זצ"ל מביא בפרשת אמור
על הפסוק אך בעשור לחדש השביעי הזה, ששמע מאביו בשם
החתם סופר שמשה ירד עם לוחות שניות ביום הכפורים
בחצי היום ממילא לא היה זה יום הכפורים זה אלא עד חצי
היום משה שנצטוו וזה שאמר "אך" דאיתא בגמ' פסחים ה' ע"א
אך חלק בעשור לחדש הזה דווקא, אמנם לדורותיכם מערב
עד ערב תשבתו.

מעדני אשר: נראה דב' שיטות בחתם סופר תלוי בחקירת
הפוסקים במי שהיה חולה ביום הכפורים ואכל, ואחר
האכילה הבריא, האם יש לו חיוב להתענות, או דילמא כיון
שכבר אכל אינו שייך אצלו ועניתם, עיין בספר מעדני אשר פרשת אמור
תש"ט אריכות גדולה בענין זה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד

הרה"ג רבי משה אהרן צבי זוייס שליט"א

רב ושליח חב"ד שערמאן אוקס - קלפורניה

לעילוי נשמת אמו

האשה החשובה מרת מרים בת אלטר מרדכי ע"ה

נפטרה ראש חודש שבט תשע"א ת.נ.צ.ב.ה.

ברוכים הבאים בשם ה'

מקדמים אנו בברכה

את פני כ"ק מרן האדמו"ר מגובמינסק שליט"א

לרגל בואו לביקור בארץ הקודש

יהא בואו לברכה להרמת התורה והיהדות

המברכים מאידיו בארה"ק

האם יש איסור ללמוד עיון בשבת?

בפרשתן כ"ח זכור את יום השבת לקדשו.

יש לחקור האם יש איסור ללמוד עיון בשבת כיון שזה טעון טירחא יתירה וזה מבטל מעונג שבת או דילמא ליכא איסור.

הנה הגאון יעב"ץ בסידורו כתב שתלמיד חכם העוסק בעיון בשבת, הרי הוא, מחלל שבת.

ומביא ראיה: מהא דאיתא בגמ' שבת ק"ט ע"ב ר' זירא כי חזי זוזא דרבנן אמר לא תחללוניה, חזינן שאסור ללמוד בעיון בשבת.

וכן כתב בגהות היעב"ץ על הש"ס גיטין ס' ע"מ א' על הא דאיתא התם בגמ' ר' יוחנן ור"ש בן לקיש מעיינין בספרא דאגדתא בשבתא, וז"ל ולא היו מעיינין בימות החול אלא בדינין והלכות לדעת מה יעשה בישראל ובשבת לא היו עוסקין בדינין והלכות דתקיפי למיגמרייהו וכי הא דאמרינן אין שונין בתחילה בשבת אגב דיקירי והיו מעיינין בשבת בדברי אגדה שמושכת את הלב מפני עונג שבת וקדושת ניום מסייעת להשכיל ולהבין בחכמה הנעלמת.

וכן בשו"ת צפחית בדבש הספרדי סי' כ"ג אוסר לימוד העיון בשבת, מפני שמייגע את עצמו, ומונע עונג שבת.

והביא ראיה: מהא דכתב המאירי שבת ק"ח שכתב וז"ל בירושלמי אמרו במה מענגו מר אמר בשינה, ומר אמר בתלמוד תורה, ולא פליגי כאן בתלמיד כאן בבעה"ב, ופירשו בה רבותי ז"ל שהתלמיד מענגו בת"ת ובעה"ב בשינה והמאירי כתב על זה וז"ל ואני אומר היפך הדברים, שהתלמיד ששונה כל השבוע מקיים בשבת עונג שינה, שלא יהיה שכלו נלאה יותר מדאי, שודאי שהוא טורח לו הרבה והנה מכבדו בשינה, אבל בעה"ב שמתעסק כל ימות החול בעסקו במ"מ ודאי שראוי לו להתעסק מעט בשבת בתלמוד תורה שהת"ח יתענגו יותר בעונג שבת, ובע"ב שאין להם פנאי בכל השבוע יעסקו בשבת בת"ת, חזינן מדברי המאירי דתלמיד חכם מענגו בשינה מטעם שהתעסקות בתורה בעיון עמוק לא עונג הוא לו.

אבל החיד"א בספרו מחזיק ברכה סימן ר"ץ סק"ו דחה את דברי היעב"ץ: על פי מה שפירש שם רש"י וז"ל מהדר אזוזי דרבנן, כשהיה רואה אותם זוגות וזוגות ומדברים בתורה, מחזר אחריהם ואומר להם במטותא מנכון לכו והתעסקו בעונג שבת, ולא תחללוניה לבטל תענוגים, וא"כ אין זה איסור עצמי מחמת העיון בתורה, רק הוכיחם על שלא היו מפנים את עצמם גם להתענג בשבת, אבל תלמיד חכם המתענג שבת באכילה ושתייה וקודם חצות, אז אחר שסעד יוכל לעיין ולפלפל שהעיון עצמו אין בו סרך איסור, וכ"ש דלא הוי חילול שבת ח"ו.

והעיד החיד"א: דבעיר קושטא בזמן גדולי הדור שלפנינו, היו בכ"מ קובעים ישיבה ומפלפלים בש"ס, ושמענו כי עוד היום כה יעשו, וכן בעה"ק ירושלים היו נוהגים כן ביישיבת הפר"ח לפלפל בעומק הדין וכן נהגו אחריו ראשי ישיבה הרבנים ז"ל שהיו מפלפלים בספיקא דדינא כפעם בפעם, והביא דברי הר"ן כתובות פרק אל"פ שכן דרך הת"ח לטרוח בלימודים ולנודד שינה מעיניהם אף בליל שבת.

וכן בשו"ת תורה לשמה סימן ק"י נשאל שחכם אחד עובר אורח בא אצלנו ומצא חברים לומדים ביום שבת קודש סוגיות עמוקות בש"ס בדרך שקלא וטריא, ופקפק בזה באומרו מאחר שיש טרחה גדולה בלימוד זה דשקלא וטריא שצריך לעיין בו הרבה אין

נכון ללמוד בו ביום שבת משום עונג שבת כי בשבת קודש נכון ללמוד לימוד פשטי הן פסקי הלכות בסדר השו"ע הן לימוד הגמרא בדרך בקיאות בלא שקלא וטריא הן במדרשות, וע"פ השערת השכל לא מצאנו דבריו נכונים בזה כי הנראה לנו הוא שאין לחלק בענין לימוד ועסק התורה בין חול לשבת ומותר ללמוד בכל מיני לימוד בשבת, אך אנחנו נרצה שנביא ראיה סותרת לדברי החכם הנזכר מן הגמרא או מן הפוסקים הראשונים ולא מצד הסברא בלבד על כן יורינו אם יש איזה ראיה מן הגמרא לסתור דבריו או לאו.

וענה להם התורה לשמה: תשובה איתא בגמרא זבחים ב' א"ל רבינא לרב פפא לא הוית גבן באורתא בתחומא בי חרמך דרמי רבא מילי מעלייתא אהדדי ושני להו מאי מילי מעלייתא תנן כל הזבחים וכו' ופירש"י לא הוית גבן באורתא בתחומא כלומר חבל על שלא היית אמש בשבת אצלנו בתוך התחום שתוכל לבוא ולשמע וכו' תו רמי מלתא אחריתי מי א"ר יהודה א"ר חטאת ששחטה וכו' ורמא מילתא אחריתי מי א"ר וכו' נמצא דהיה דרכם ללמוד ביום שבת שקלא וטריא בסוגיות עמוקות הרי לכם ראיה מן הגמרא לסתור דברי המפקפק בלימוד הצריך עיון.

ובשו"ת כנף רננה חיר"ד בקונטרס מין כנף סימן מ"ד הביא דברי היעב"ץ וכתב שאע"פ שהאחרונים דחו דבריו מהלכה, מ"מ יש להתבונן בטעמו שאין זה משום שטירת העיון מונעת מעונג שבת, שמניעת העונג אינו חילול, אבל טעמו כי העיון היא מלאכת חכמה לברור אוכל מפסולת, כסוד המקובלים במלאכת ברור.

ובשו"ת מנחת אלעזר ח"ד סי' מ"ה תמה על הצפחית בדבש, שאסר לת"ח להתעמק בלימודו, וללמוד בעיון. והביא ראיתו מההיא דאיתא בגמ' נדרים ל"ז גבי אין קורין לתינוקות בתחלה בשבת, ודחה דזה שייך דוקא לתינוקות ששכלם חלש, משא"כ לת"ח גדול בשנים דפשיטא שעונג הוא לו.

האם מותר לבנות בזמננו שולחנות של זהב?

בפרשתן כ"ב לא תעשון אתי וגו'.

בגמ' ר"ה כ"ד ילפינן מהכא לא יעשה אדם בית תבנית היכל, אכסדרה תבנית אולם, חצר כנגד עזרה, שולחן כנגד שולחן וכו'.

וכתבו התוס' יומא נ"ד דלא אסירי אלא דוקא במדת ארכם ורחבם, דאי לא"ה לא יוכל שום אדם לעשות בית ושולחן וכלים לפי שהיו במקדש, אלא ודאי שלא אסרה תורה אלא כמותן ממש.

והנה החתם סופר בתורת משה ס"פ יתרו כתב דדוקא למ"ד עושים כלי שרת של עץ, יש להתיר לעשות שלחן כשאינו שוה ממש בארכו ורחבו לשלחן בהמ"ק, דאי לא"ה לא שבקת חיי לכל בריה, ויהיה אסור לעשות שלחן, אבל למאי דק"ל שאין עושים כלי שרת של עץ, א"כ מותר להדיוט לעשות שלחן של עץ, ולכן של מתכות אסור אפי' אינו שוה לשל מקדש בארכו ורחבו והכי ק"ל.

ובדרכי תשובה סוף סימן קמ"א הקשה עליו מגמ' שבת ק"ט שהביאו לפני ר"ח שלחנות של זהב.

ברכת מזל טוב לידדינו

הרה"ג יעקב וינגרטן שליט"א בית שמש

לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט

יהא רעוא שיזכה לראות נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

מי שאביו קורים לו אבא האם מותר לקרוא לאביו אבא?

בפרשתן כ' י"ב כבד את אביך ואת אמך.

קימ"ל יור"ד סימן ר"מ ס"ק ב' שאסור להזכיר את שם אביו בשמו, ובענין האם לכתוב שם אביו יש נמי איסור: עיין אריכות במעדני אשר פרשת ויחי תשס"ו ובענין במי שבך לחולה אם מותר להזכיר שם אביו עיין מעדני אשר פרשת בעלותך תשס"ו. ובענין האם לאח הגדול מותר לקרוא בשמו, עיין בספר מעדני אשר פרשת יתרו תשס"ז.

יש לחקור אדם ששמו של אביו הוא אבא האם מותר לקרוא לו אבא כמו כל בן שקורא לאביו אבא או דילמא אסור.

הנה איתא בגמ' יומא פ"ז דרב אזיל לגבי ההוא טבחא לפיוסי במעלי יומא דכפורי, ופגע ביה רב הונא, ואמר, אזיל אבא למיקטל נפשא.

והקשו בתוס' ישנים תימה לרבי לפירוש הערוך שפירש כי רב היה שמו אבא, ובניי בבל קראוהו רב מפני כבודו, כמו ר' יהודה הנשיא שקראוהו רבי, ושמואל חבירו היה והיה קוראו אבא, אבל רב הונא דהכא שהיה תלמידו גמור היאך היה קוראו בשמו, והא אמרינן בגמ' סנהדרין ק' מפני מה נענש גיחזי מפני שקרא את רבו בשמו, וי"ל דשמא היה אבא דרך כבוד, כמו אבי אבי רבב ישראל, לפי הנ"ל אפשר נמי דבן מותר לקרוא לאביו אבא.

אבל החיד"א בספרו שם הגדולים ערך אבא כתב שאיש אשר שמו אבא וכ"ע הכי קרו ליה, נראה דאסור לבנו לקרותו אבא, ואין ראייה ממה שכתב התוס' ישנים יומא פ"ז דלכן היה מותר לרב הונא לקרוא לרב בשמו דשמא היה אבא דרך כבוד, דשאני התם דכ"ע קרו ליה רב ונשתקע שם אבא, ובכה"ג יכול תלמידו לקרותו אבא דרך חשיבות, אבל איניש דעלמא דכ"ע קרו ליה אבא בשמו, נראה דאסור לבנו לקרותו אבא. ועוד דהתוס' בל' שמא אמרוהו. עכ"ל בקיצור.

וכן כתב בחבורו שיווי ברכה יורה דעה סימן רמ"ב וז"ל כתבו תוספות ישנים יומא פ"ז, אהא דאמר רב הונא לרב אזיל אבא למקטל גברא, דאע"ג דרב שמו אבא, ורב הונא תלמידו, שמא דרך כבוד כמו אבי קורוהו כן, ולפ"ז אחד ששמו אבא, תלמידו ובנו יכולים לקרותו אבא בשמו, כיון דיש במשמע אבי דרך כבוד. כדמוכח מהש"ס יומא שם ודברי תוספות ישנים. וכן משמע קצת מדברי התוספות בחולין דף ל"ח. וגם מדברי רש"י שם משמע קצת הכי, ויש לדחות, ומסתא כוונת הדחיה כמו שכתב בשם הגדולים.

ובשו"ת יביע אומר חלק ב יורה דעה סימן ט"ו פסק באב ששמו אבא שהדבר קשה על הבן לכנותו תמיד בתאר אבי וכדומה, ולשנות תמיד מדרך ומנהג העולם שקוראים לאב אבא, לכן אפשר להקל. והמחמיר תע"ב.

ומביא ראייה: מהא דאיתא בגמ' קידושין לג ע"ב רב נחמן משדר גוזאי, אמר אי לאו תורה כמה נחמן בר אבא איכא בשוקא, ומוכח ששמו רב נחמן בר אבא, וכן הוא בגמ' ע"ז לט רע"א מאי חילק אמר רב נחמן בר אבא אמר רב זו סולתנית, ואשכחן בגמ' ב"מ ט"ז אמר רב נחמן אבא מן ספרי דייני דמר שמואל הוה, הרי שמואל לקרוא לאביו ששמו אבא בתואר אבא. ודוחק לחלק בזה בין בפניו לשלא בפניו.

מדוע לא נפגש המהר"ם מרוטנבורג עם אביו

הרי היה יכול למחול על כבודו?

הנה איתא בגמ' קדושין ל"א ע"ב איבעיא להו בנו והוא רבו מהו לעמוד מפני אביו ולא איפשיטא, איבעיא להו בנו והוא רבו מהו לעמוד אביו מפניו, ולא נפשט.

ולהלכה: קימ"ל יור"ד סימן ר"מ ס"ק ז' חייב אדם לעמוד מפני אביו ואם האב תלמוד בנו כל אחד מהם עומד מפני השני.

הנה הרא"ש קדושין פרק א' סימן ב"ז כתב מפני זה אמרו עליו על רבינו מאיר מרוטנבורג שמיום שעלה לגדולה לא הקביל פני אביו ולא רצה שאביו יבא אליו, שלא רצה שאביו יקום מפניו.

ובשו"ת דברי יציב יורה דעה סימן רל"ד כתב דבר נפלא לפי זה דאולי י"ל דזה הטעם שיוסף בא ליעקב רק כשהוגד לו אביך חולה, ומדוע לא הלך לאביו עד היום, ע"ד דמצינו רא"ש פ"ק דקידושין סי' ב"ז במהר"ם מרוטנבורג שמיום שעלה לגדולה לא הקביל פני אביו ולא רצה שאביו יבא אליו, וכן יוסף נתיירא מזה שלא יכבדהו אביו.

והנה בשו"ת רדב"ז חלק ח' סימן קס"ה הקשה על זה וז"ל תמיהה לי מילתא על מה שאמרו על רבינו מאיר מרוטנבורג ז"ל, משעלה לגדולה לא ראה פני אביו, ולא רצה שאביו יבוא אצלו, דכיון דכבוד אב ואם מן התורה למה לא רצה שיבוא אביו אצלו ויקום מפניו אפילו שהיה רבו, מה בכך ספק דאורייתא לחומרא, וכי תימא דאיכא זלזול תורה אי קם מקמיה אבוה, ליתא חדא, מדאורייתא היא, ותו דהא מצי למיחל, דקיימא לן קדושין ל"ב ע"א וע"ב הרב שמחל על כבודו כבודו מחול דאורייתא דידיה היא דכתיב ובתורתו יהגה יומם ולילה.

ומתריץ: דאיהו לא הוה אזל לקמיה אבוה כדי שלא יקום אביו מפניו, ואיכא זלזול בכבוד אביו דהוי מן התורה ודילמא דינא הוא שלא יקום אביו מפניו דהא לא איפשיטא, וגם לא היה רוצה שיבא אביו אצלו דאיכא נמי זלזול שיבא אביו להקביל פניו והוא לא ילך לבית אביו, כל זה כתתבי לתת טעם למה שהיה עושה הרב הנז' ז"ל, אבל אין ראוי לאדם אפילו גדול כמשה לבטל מעליו כבוד אביו, אלא ילך להקביל פניו ולעמוד לפניו, ואם ירצה אביו לכבדו אין בזה זלזול שאביו עושה מה שמוטל עליו.

וכן ביים של שלמה קדושין פרק א' כתב והרא"ש סימן ב"ז כתב, מאחר דלא נפשטו הבעיות, ספיקא דאורייתא לחומרא, ויעמדו זה מפני זה, וכתב עוד, אמרו עליו על רבינו מאיר מרוטנבורג מיום שעלה לגדולה, לא הקביל פני אביו, ולא רצה שיבא אביו אליו ע"כ, ותמיהני, מאחר שפסקנו לעיל ל"ב ע"א שהאב והרב שמחלו על כבודם כבודם מחול, אם כן ה"ל למהר"ם למחול על כבודו, ולקום מפני אביו, ונראה בעיני, משום דמסקינן לעיל ל"ב ע"ב אפילו היכי שמחלו על כבודם, מכל מקום הידור בעי למיעבד, ואם כן היה חוכך להחמיר, דשמא הלכה הוא, שהאב צריך לעמוד מפני הבן, ואף אם ימחול הבן, מכל מקום הוה בעי למיעבד ליה הידור, והוא לא רצה שאביו יעשה לו הידור, ונראה בעיני, דוודאי למאן דאפשר ליה כמהר"ם, שלא היו דרים יחד, אבל למאן דלא אפשר, משום הכי אין צריך לעקור מדירת אביו, ובפרט היכי שאביו חושק בו, ופרידתו קשה עליו כמות, אם כן הוא יעמוד מפני אביו, וימחול הבן על כבודו, ואביו לא יעשה לו אלא הידור לחוד, ועיין בדרכי משה יור"ד סימן ר"מ שנמי הקשה כן.

מכתבים למערכת

מדוע אין מברכים ברכה על אכילת ג' סעודות בשבת הרי זה מצוה ככל המצוות
 מה שהקשתם בשם הראשונים על הא דאיתא בגמ' שבת ק"י"ח ע"ב אמר רב נחמן תיתי
 לי דקימית שלש סעודות בשבת, דקשה מה הרבותא של רב נחמן שאמר שקיים דבר
 שחייב לעשותו מדינא, הרי יש חיוב לקיים שלש סעודות בשבת, ותרתם בבשה
 אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת
 הרב יעקב ישראל מיוזנער שליט"א לונדון
 הרה"ג אברהם הירש שליט"א בני ברק כולל בית הלל מח"ס ביכורי אברהם
 הרב שאול מרגלית שליט"א מודיעין עילית
 נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בטוש"ע סימן רצ"א דמי ששבע מסעודת שחרית ואי
 אפשר לו כלל לאכול סעודה שלישית פטור מלאכול, ועל כן החכם עיניו בראשו שלא
 ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית, דאל"כ הויה אכילה גסה
 ואינה חשובה אכילה, א"כ יש לומר דזה הרבותא דרבי נחמן חכם עיניו בראשו שיאכל
 סעודה שלישית לתאבון.

הרב יוסף דויטש שליט"א כולל תורה וחסד בני ברק
 נראה לתרץ ע"פ מה שכתב בספר בנינו על הא דאיתא בגמ' שבת ק"י"ח ע"ב כמה
 סעודות חייב אדם לאכול בשבת שלש, וז"ל יש להקשות אמאי נקט כהאי לישנא
 שהוא שאלה ותשובה לימא כאורחא דתלמודא תנו רבנן חייב אדם לאכול שלש
 סעודות בשבת, ונראה לי דאמר כהאי לישנא ללמד דקפדינן אמנינא, דאי הוה נקט
 כדאמרן, הוה משמע כל סעודה מצוה באפי נפשה היא, שאם לא קיים אלא אחת יש
 בידו מצוה אחת, ואם לא קיים אלא שתיים יש בידו שתיים מצוות ובמאת ז' אינו, דאם
 אכל סעודה ראשונה ושניה ולא אכל שלישית לא קיים אפילו מצוה אחת דאמרין זה
 אכל כמנהגו של חול לכך אמר כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת נקט לשון זה כדי
 שיהא החוב על מספר הסעודות. דקפדינן אמנינא וחייב לאכול שלש ואם לא אכל
 שלש אלא שנים לא עשה ולא כלום, לפי הנ"ל אתי שפיר מדוע אין מברכים דאם יברך
 בלילה אפשר שלא יוכל לאכול ביום ויהא ברכה לבטלה.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת
 עוד נראה לתרץ ע"פ מה דאיתא בטוש"ע ריש הלכות שבת דמי שהשעה דחוקה לו
 ביותר אמרין עשה שבת חול ואל תצטרך לבריות ופטור לאכול ג' סעודות לכן יש
 לצמצם בשאר הימים כדי שיהא לו לג' סעודות א"כ יש לומר דקמ"ל רב נחמן אע"ג
 שהיה לו זמנים שחי ברוח גדול אפילו הכי לא עשה שבת חול על כן מצמצם בשאר
 הימים כדי שיהא לו לג' סעודות.

הגאון רבי יוסף חיי סימן טוב שליט"א ירושלים מח"ס כרם יוסף
 נראה לתרץ כיון דאין לרבר קצבה דכמה שאוכל מקיים מצות עונג לכן אין מברכים.

הרב מרדכי קוט שליט"א בני ברק
 נראה לציין עוד תרוץ דאיתא בשו"ת חמדת צבי ע"פ מה שכתבו הפוסקים דבסעודה ג'
 סגי בכיכר אחד, על זה קאמר רב נחמן דתיתי לי שקימתי ג' סעודות באופן שוה דהיינו
 בכל הסעודות שני ככרות.

הרב אברהם חיים שמסין שליט"א כולל וברון מיכאל זכרון יעקב
 נראה לציין מה שראיתי יש מתרצים דכיון דיש אומרים דהסעודה שלישית אפשר
 לצאת ידי חובה בלא פת וכגון בבשר ודגים לכן אין מברכים כיון שאין יכול לברך ג'
 סעודות.

הרב מרדכי קוט שליט"א בני ברק
 נראה לציין עוד תרוץ דאיתא בשו"ת חמדת צבי ע"פ מה שכתבו הפוסקים דבסעודה ג'
 סגי בכיכר אחד, על זה קאמר רב נחמן דתיתי לי שקימתי ג' סעודות באופן שוה דהיינו
 בכל הסעודות שני ככרות.

הרב א"ש טורצין שליט"א כולל היד
 נראה לתרץ כיון דאין האכילה עצם המעשה מצוה, דעיקר המצוה לענג את השבת וזה
 נעשה ע"י הסעודה וזה כעין הכשר מצוה.

איך היה מותר למר בריה דרבינא לצום בשבת הרי יש חיוב לאכול בשבת
 מה שהקשתם בשם הראשונים על הא דאיתא בגמ' פסחים ס"ח ע"ב ב' מר בריה דרבינא
 כולה שתא הוה יתיב בתעניתא, לכר מעצרתא ופוריא ומעלי יומא דכיפורי, משמע
 דבשבת היה צם, יש להקשות איך היה מותר למר בריה דרבינא לצום בשבת הרי יש
 חיוב לאכול ג' סעודות בשבת, ותרתם בארבע אופנים.

הרב חיים דוד קוקר שליט"א כולל גור בארא פארק
 יש לציין דבשו"ת ערוגת הבושם חלק ב' סימן ר"ז נמי האריך בזה שהיכא שאינו ניכר
 שעושה לשם מצוה אין מברכים.

הבה"ח דוד לנדא ג"ץ ישיבת צאנז שפע חיים ירושלים
 נראה לתרץ ע"פ מה דאיתא במחצית השקל בריש הלכות שבת סימן רמ"ב דמביא
 שם לגבי לכבוד את השבת וז"ל דיש אומרים אם התענית תענוג לו מותר להתענות
 בשבת הרי הכל הולך אחר טבע האדם במה שהוא מתענג א"כ אתי שפיר איך התענה.

האם דינים מותרים להתענות בשבת
 מה שהקשתם בשם שו"ת שו"ת יצחק סימן קצ"ח בהא דאיתא בגמ' סנהדרין ל"ה ע"א
 ולקטליה בשבתא אין רציחה דוחה את השבת, צ"ל ע"פ לפי הגמרא לקמן סיג סו"ע
 סנהדרין שהרגו הנפש, אין רשאים לטעום כל אותו היום, ובמועד קטן י"ד ע"ב אומרת
 הגמרא מהאי טעמא, שאין רשאים לדון דיני נפשות בחול המועד, משום דימנעו עי"ז
 משמחת יו"ט, ואם חו"ל חששו עבור שמחת יו"ט, אמאי לא אמרו רז"ל פה שמה"ט אין
 יכולים לדון בשבת דיני נפשות לקטלו, משום דעי"ז יצטרכו להתענות הבי"ט כל יום
 שבת זה, אשר אסורא הוא כמפורש יוצא באור"ח ס"י רפ"ח סעי' א' והניח בצ"ע.

מי שאינו נעדר לעירוב תבשיליו שבישל כבר הכל האם חייב לעשותו מכל מקום ולברך על זה
 מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים בידיון יו"ט שחל ערב שבת וכבר הכין כל מה שצריך
 לאפות ולבשל לצורך שבת, וגם שיש לו נר דלוק, האם יש לו חיוב לעשות עירוב
 תבשילין ולברך או דילמא הויה ברכה לבטלה.

הבה"ח יהושע נחום מושקוביץ ג"ץ ישיבת ערלי ירושלים
 נראה לתרץ בכמה אופנים אחד) הריטב"א במיוק י"ד עמד על זה וכתב דלא תאכלו
 על הדם אסמכתא בעלמא לכן אמר טעם דאורייתא השנינו בגמ' מ"יק מבואר דאפשר
 בחוה"מ לאכול ולשתות כל היום ולקראת סוף היום יחרגו את הנידון לכן בעינן קרא
 דאין רציחה דוחה את השבת אף ככהאי גוונא השלישין בסנהדרין ל"ה מבואר דאי לאו
 קרא דלא תבערו וכו' הויה יליפנין מקרא כי יהיה באיש וכו' והומת דאפילו בשבת יחרגו
 וידחה לא תעשה שיש בו כרת מלאכת שבת א"כ ק"ץ שידחה מצות אכילה.

הגאון רבי דוד טווערסקי שליט"א רב רחמיסטרקווא
הגאון אברהם בן חיים שליט"א דומ"ץ בב"ד אהבת שלום מח"ס משפטי חיים
 נראה להעיר שכתב מאמר מרדכי סימן תקצ"ו ס"ק י"ח הביא הכף החיים שם כתב
 שאפילו מי שצריך להדליק נרות מיו"ט לשבת, אם אין בדעתו לבשל ולאפות מיו"ט
 לשבת, הוא לא יכול לברך על עירוב תבשילין כיון שיש שתי דעות בש"ע שם ס"י"ט
 אם הדלקת נרות מיו"ט לשבת עוקבה לעירוב תבשילין, וספק ברכות להקל, א"כ ק"ץ
 שמי שלא צריך לעשות כלום מיו"ט לשבת שאין לו לברך.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
 להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
 לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: levib@017.net.il
 לביורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
 מי שמעוניין להצטרף לאי"פ המיילינג נא להתקשר למערכת

הרב מאיר סנדר שליט"א ירושלים
הבה"ח שמואל דוד טרוביץ ג"ץ ישיבת צאנז נתניה
 נראה לתרץ דטעם שאין רציחה דוחה שבת עדיפא לכן אמר טעם זה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד
הרב אברהם יהודה ויזנפלד שליט"א
 ירושלים, מח"ס כשרות במטבח
 לרגל שמחת הולדת בתו תחי' במו"ט
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי הלציו
 ויעלית בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד
הרב מאיר יעקבזון שליט"א ירושלים
 לרגל שמחת הבר מצוה לבנו חביבו
הבה"ח מנחם נחום ג"ץ
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי הלציו
 ויעלית בכל אשר יפנה

גליון זה נודב
 ע"י זקיני הרה"ג
רבי יצחק הלפרין שליט"א
 קרית צאנז נתניה
 לעילוי נשמת אביו
הרב אברהם יהודה ז"ל
 בן הרב נחמן חיים זצ"ל
 נלב"ע כ"א שבט
 ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד
הרב אהרן יוסף לנדא שליט"א אשדוד
 מנכ"ל לנדא אקספרס
 לרגל שמחת הולדת נכדו בכורו
 בן לבנו חביבו הרב דב שליט"א
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי הלציו ויעלית בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד
הרה"ג רבי עזרא שטרן שליט"א ירושלים
 לרגל שמחת הבר מצוה לבנו חביבו
כמר אשר אנשיל ג"ץ
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי הלציו
 ויעלית בכל אשר יפנה